

Samlet saksfremstilling

Arkivsak: 05/00395

**Tittel: FRAMTIDENS KOMMUNESTRUKTUR REF. SAK
04/00256**

Saknr	Utvalg	Møtedato
0001/05	Tingvoll kommunestyre	03.02.2005

Saksframlegg

Saksb: Odd-Arild Bugge

Arkiv: 002 05/00395-002

Dato: 27.01.2005

FRAMTIDENS KOMMUNESTRUKTUR REF. SAK 04/00256

Rådmannens innstilling:

Tingvoll kommune ser små fordeler med en endring av kommunestrukturen i dag. Så lenge vi beholder Møre og Romsdal som eget fylke, og kommunene fortsatt får være fullverdige generalistkommuner, er dagens kommunestruktur rimelig effektiv og velegnet.

Basisproduksjonen av tjenester for oppvekst og omsorg vil ikke løses bedre ved strukturendringer, dersom vi ikke forutsetter radikale endringer i bosettingsmønsteret. Heller ikke *lokalt* utviklingsarbeid innen næringsutvikling, service, bosetting og kulturliv vil bli styrket av en strukturendring. Det er ikke vist at sammenslåinger vil utløse særlige samfunnsøkonomiske gevinster.

Så lenge vi har et fungerende forvaltningsnivå mellom staten og kommunene, vil samarbeid kommuner i mellom, og mellom kommuner og fylket/regionen, kunne løse de regionale utfordringene vi har knyttet til dagens kommunestruktur. Konkret kan dette skje gjennom et forsterket samarbeid innen regionrådene og med nabokommuner der både forvaltningsoppgaver og mer spesialisert tjenesteproduksjon kan inngå. Vi ønsker ikke en (konsern)modell av A- og B-kommuner, der makt og styring flyttes inn til nye regionsentra, mens småkommunene sitter igjen med basisproduksjonen.

En positiv utvikling innen folketall og næringsliv i regionen forutsetter at regionsentrene styrkes. Dette vil lettest skje gjennom samarbeid og tillit, ikke konkurranse og splid. Her er det viktig at også omlandskommunenes ressurser og muligheter trekkes inn i det gjensidige arbeidet med å styrke den regionale utviklingen.

En styrking av regionrådenes posisjon, og et tettere samarbeid mellom regionrådene og fylket, er vegen å gå. Det betyr også at vi ønsker å opprettholde Møre og Romsdal som eget fylke, og at fylkets rolle som regional utviklingsaktør bør styrkes.

Tingvoll kommune er identitetsmessig (målt ut fra avislesing, arbeidspendling, valg av videregående skole og interkommunalt samarbeid) delt mellom Kristiansund/Ytre og Sunndal/Indre. Dersom Tingvoll skal signalisere ønsket utviklingsretning dersom regionnivået svekkes og strukturendringer blir nødvendige, vil vi knyttes sterkere til aksene Molde – Kristiansund. Samtidig har indre deler av kommunen sterke funksjonelle og identitetsmessige bånd til Sunndalsregionen som må ivaretas.

Saksutredning:

Vedlagt følger tre internt uavhengige dokumenter som saksutredning:

- Sammendrag av rapporten "Kommunestruktur Romsdal Nordmøre" fra Møreforskning
- Framstilling av regionale resultater om effektivitet i tjenesteproduksjonen
- Referat fra seminarserien om demokrati og deltakelse i Tingvoll høsten 2004

Til sammen bør dette gi et godt grunnlag for kommunestyret til å fatte vedtak ut fra tilgjengelig kunnskap om muligheter og konsekvenser av endringer i kommunestrukturen, det regionale nivå og oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene.

Saksbehandler ber om forståelse for at mye av dette stoffet er vanskelig å framstille uten bruk av fagsjargong og til dels tungt språk.

Vurdering:

Vurderingen gjøres i innstillingen til vedtak.

Økokommunevurdering:

Dersom innstillingen vedtas, vil denne saken ha

- positiv ☒
 nøytral ☐
 negativ ☒

Evt. merknader:

Nær forvaltning gir nærhet til å løse lokale miljøutfordringer, større avstand til berørte parter gir mer rom for prinsipielle og overordnede holdninger.

effekt på kommunens arbeid som økokommune

Vedlegg:

Kommunestruktur Romsdal og Nordmøre

Sammendrag av rapport fra Møreforskning i Volda (Amdam, Barstad, Dyrhol og Yttredal) basert på versjon 11.12 – kommentarutgave.

Rapporten analyserer fire ulike områder for å vurdere muligheter og konsekvenser ved endringer:

1. **Basisproduksjonen** som undervisning, omsorg, barnehage osv. For disse oppgavene er om lag 3000 innbyggere ideell størrelse, og det er små stordriftsfordeler.

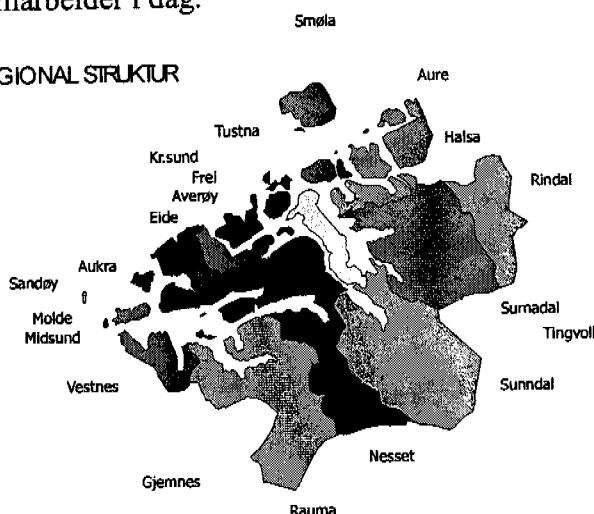
2. **Sjeldenproduksjonen** som spesialiststøtte til basisproduksjonen, ikt-drift, infrastruktur, forvaltningsoppgaver osv. Her er det stordriftsfordeler knyttet til kvalitetsøkning, rekruttering av fagfolk og mer effektiv drift.
3. **Lokal samfunnsutvikling** i bo- og serviceområder som gjerne fungerer godt i små kommuner vil bli svekket ved sentralisering av politiske organer og makt.
4. **Regional politikk og samfunnsutvikling** som næringsutvikling og regional samordning er skadelidende av en fragmentert kommunestruktur som er lite tilpasset eksisterende arbeids- bo- og serviceområder (ABS).

Rapporten konkluderer entydig med at kommunal økonomi ikke er noe argument for å endre kommunestrukturen. Basisproduksjonen utgjør 80% av kommunebudsjettene, og som analysen til "Det tekniske beregningsutvalget" viser (se lenger bak) er produksjonen effektiv i regionen, og av kommunene er Tingvoll aller mest effektiv.

Identitet

Rapporten har analysert identitetsstrukturen i regionen ved å kartelegge hvilke aviser som leses hvor, hvor ungdom går på videregående skole, arbeidspendling og hvilke kommuner som samarbeider i dag.

REGIONAL STRUKTUR

Tingvoll er delt mellom Sunndal og Kristiansund. Avisdekningen er 60% Tidens Krav og 50% Aura Avis. Skoletilknytninga er entydig mot Kristiansund av de som ikke går på vår lokale skole. Tingvoll legger stor vekt på ORKidé-samarbeidet, og samarbeider med Sunndal (og Neset) om PPT, oppmåling og annet knyttet opp mot Hydrouitbygginga. Utpendlinga av arbeidstakere fra Tingvoll er fordelt med 45% "innover" (de aller fleste til Sunndalsøra) og 55% "utover" (derav Kristiansund 22% og Molde 17%).

Rapporten konkluderer at Tingvoll er identitetsmessig delt på midten mellom Kristiansund og Sunndalsøra som regionsenter.

Alternativ og konsekvenser

Rapporten diskuterer en rekke mulige alternativer for endringer i kommunestrukturen i regionen, og samler seg om 3 mulige løsninger:

1. **Trendalternativet**, hva skjer om kommuner under 5000 innbyggere "mister" småkommunekompensasjonen, men får beholde den i minst 10 år om de slår seg sammen? Her

foreslås en sammenslåing mellom Tingvoll, Sunndal og Nesset til en ny kommune med 14.000 innbyggere. Det er vanskelig å se annen gevinst enn at Tingvoll og Nesset kommer over "grensen" på 5000 innbyggere.

2. **ABS-kommuner**, ny inndeling basert på dagens bo- og arbeidsmarkedsregioner. Her får vi fire regionsenter; Molde (61 000), Kristiansund (34 000), Sunndal (10 500) og Surnadal (10 000), der Tingvoll legges under Sunndal. Konsekvensene vil bli ulike etter om de nye kommunene får

- en tradisjonell organisering med sentralisert politisk og administrativ ledelse,
- eller om det etableres en fleksibel organisasjon, der dagens kommuner stort sett fortsetter med basisproduksjon og lokal samfunnsutvikling, mens sjeldenproduksjon, forvaltning og regional samfunnsutvikling legges til den nye sammenslåtte kommunen.

I Sunndal/Tingvoll vil det være små forskjeller i konsekvenser av den ene eller andre organiseringen.

3. **Fogderikommunen** er en tredje konstruksjon der en Ytre samler byene (med Tingvoll) og får 93 000 innbyggere, mens en Indre består av Surnadalsregionen og Sunndal med 23 000 innbyggere. Dette kan bli aktuelt i framtida etter en storstilt kommunikasjonsutbygging mellom Kristiansund-Molde, realisering av Todalsfjordprosjektet, ingen bomstasjoner, og at noen kommuner knytter seg mot nabokommuner i andre fylker.

Slik er alternativ 1 og 2 vurdert opp mot de fire konsekvensområdene nevnt foran:

Alternativ:	Trend-periferi (12 kommunar)	Fleksible ABS-kommunar (4 kommunar, Gjeld primært Romsdal og Kristiansund)
Konsekvensar:		
Basisproduksjon	0 Nøytral	0 Kan fortsette i lokalkommunar om lag som i dag
Sjeldenproduksjon	+ Små stordriftsfordelar	++ Klare stordriftsfordelar mht kvalitet og kapasitet
Lokalpolitikk og utviklingsarbeid	- Litt sentralisering	0 Lokalkommunane har ansvar med støtte frå felleskommunen
Regionalpolitikk og utviklingsarbeid	+ Litt større einingar	++ ABS-kommunen kan konsentrere seg om regional samfunnsutvikling for heile ABS-området

Hva med regionnivået?

Nøkkelspørsmålet i analysen er hva som skjer med regionnivået. Vil dagens fylke overleve i framtida, vil vi få færre stor-regioner eller vil regionnivået falle helt bort. Tabellen viser en vurdering av de 3 hovedalternativene for kommunestruktur opp mot alternativer for struktur på mellomnivået:

Alternativ	Trend - med fylkeskommunen	Landsdel – Området ein del av Midt-Norge	2 nivå – "fogderi-kommune"
Trend – 12 kommunar	Aktuelt og realistisk	Lite aktuelt	Lite aktuelt
4 kommunar – fleksibel organisering	Aktuelt og realistisk	Aktuelt og realistisk	Aktuelt
2 kommune – fleksibel organisering	Aktuelt	Aktuelt og realistisk	Aktuelt og realistisk
Samarbeid for å utnytte stordriftsfordelar	Aktuelt og realistisk	Lite aktuelt	Lite aktuelt

Det er slik vanskelig å mene sterkt det ene eller det andre så lenge vi ikke kjenner regionnivåets framtid.

Tingvoll kommune – Nordmøres mest effektive kommune?

I "Rapport fra det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (desember 2004)" presenteres beregninger av en produksjonsindeks for kommunale tjenester basert på KOSTRA-data for 2003. Rapporten viser at Tingvoll er nesten 25% mer effektiv enn gjennomsnittskommunen i Norge. Rapporten viser også at den ideelle størrelsen på en kommune i Norge er mellom 3 og 4 tusen innbyggere.

Analysene viser en klar sammenheng mellom produksjonsindeksen og økonomiske rammebetingelser. Analysene viser at kommuner med høy korrigert inntekt har gjennomgående høyere produksjon (TOT) enn kommuner med lav korrigert inntekt (KI). Når man studerer enkeltkommuner nærmere ser man imidlertid at det er store variasjoner i forhold til gjennomsnittsbildet. Utvalget kommenterer dette slik:

"Hvordan skal en tolke de store forskjellene i produksjonsindeks mellom kommuner med om lag samme inntektsnivå? Gitt at produksjonsindeksen er ideell (i den forstand at den kun fanger opp forskjeller i effektivitet og økonomiske rammebetingelser) og korrigert inntekt er et fullstendig mål på kommunenes økonomiske rammebetingelser, vil den variasjon i produksjonsindeksen som ikke kan tilbakeføres til forskjeller i korrigert inntekt kunne tilskrives forskjeller i effektivitet."

På bakgrunn av disse kommentarene kan følgende liste over vektet effektivitet for Nordmørskommunene settes opp:

Nr	Kommune	BH	GS	BV	PH	PO	SK	TOT	KI	TOT/KI
1560	Tingvoll	199,0	120,8	125,8	120,9	102,6	65,4	119,1	95	124,10
1573	Smøla	134,4	128,3	180,9	125,4	125,1	85,4	126,6	107	119,60
1571	Halsa	142,6	133,4	36,7	135,2	114,3	63,6	119,8	103	116,80
1557	Gjemnes	124,5	125,3	96,5	110,7	109,3	101,9	115,9	100	115,90
1551	Eide	126,9	91,7	115,6	113,3	117,8	85,7	107,1	94	113,10
1554	Averøy	98,0	112,0	117,7	86,1	107,3	79,7	105,3	95	110,30
1556	Frei	47,0	107,2	108,8	69,3	110,3	86,8	98,3	92	106,30
1566	Surnadal	128,5	103,4	110,2	82,5	106,0	87,5	105,1	99	106,10
1572	Tustna	145,8	132,5	99,3	28,9	127,4	85,3	121,8	117	104,80
1503	Kristiansund	114,6	95,3	138,7	117,00	92,9	107,4	99,9	97	102,90
1563	Sunndal	201,8	112,3	93,8	82,7	108,4	98,7	117,4	115	102,40
1567	Rindal	175,3	96,7	76,1	88,1	109,5	42,1	105,5	107	98,50
1569	Aure	170,2	119,5	122,4	115,9	129,8	64,5	125,3	130	95,30

Både produksjonsindekser og korrigert inntekt er normalisert slik at veide gjennomsnitt for de kommuner som inngår er lik 100.

Symbolforklaring:

BH – delindeks for barnehager

GS – delindeks for grunnskole

BV – delindeks for barnevern

PH – delindeks for primærhelsetjeneste

PO – delindeks for pleie og omsorg

SK – delindeks for sosialkontortjenester

TOT – samlet produksjonsindeks

KI – korrigert inntekt per innbygger (omfatter inntekts- og formuesskatt, rammetilskudd, eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter)
 TOT/KI – forholdet mellom samlet produksjonsindeks og korrigert inntekt

Kommentarer til oppbyggingen av produksjonsindeksen

Produksjonsindeksen skal ideelt sett fange opp alle relevante kvantitets- og kvalitetsaspekter ved tjenestene. Utvalget konstaterer: "...at for de fleste kommunale tjenester er det mulig å måle kvantiteten på en rimelig god måte. Kvaliteten er som regel vanskeligere å måle. Det har blant annet sammenheng med at kvalitet i seg selv har mange aspekter, og at det er vanskelig å finne gode indikatorer for alle disse aspektene. Dette betyr ikke at det er umulig å finne relevante kvalitetsindikatorer. For eksempel benyttes antall m² leke- og uteareal per barn som kvalitetsindikator for barnehager, og andel institusjonsplasser i enerom som kvalitetsindikator i pleie og omsorg."

Grupperingsanalyse:

Av rapporten kan etterstående interessante tabell sammenstilles. Etter denne tabellen er optimal effektive størrelse på en kommune mellom 3 og 4 tusen innbyggere.

Produksjonsindekser for kommunene gruppert etter antall innbyggere

Antall innb.	BH	GS	BV	PH	PO	SK	TE	TOT	KI	TOT/KI
Under 1000	182,6	147,5	115,6	151,0	134,2	84,2	81,3	141,5	170,3	71,20
1-2000	154,1	134,8	114,0	134,0	122,1	87,5	77,6	128,4	123,4	105,00
2-3000	141,6	123,1	126,7	114,5	112,2	88,2	76,2	118,4	110,6	107,80
3-4000	133,1	121,4	109,5	108,8	109,4	84,6	85,3	114,7	105,9	108,80
4-5000	112,9	113,5	109,6	107,1	108,7	92,6	79,8	109,8	102,3	107,50
5-6000	109,4	105,9	108,2	97,1	103,6	91,9	88,2	104,1	98,2	105,90
10-20000	88,3	98,3	92,9	95,3	99,2	92,6	94,4	96,8	95,1	101,70
20-30000	86,6	96,4	92,9	97,1	96,9	101,7	103,8	95,8	95,1	100,70
Over 50000	99,3	93,4	99,9	100,3	96,8	109,7	110,7	97,0	102,7	94,30

Merknad: Produksjonsindekser og korrigert inntekt er normalisert slik at veid gjennomsnitt for kommunene som inngår er lik 100. Veide gjennomsnitt med antall innbyggere som vektor.

Rapporten kan i sin helhet leses her:

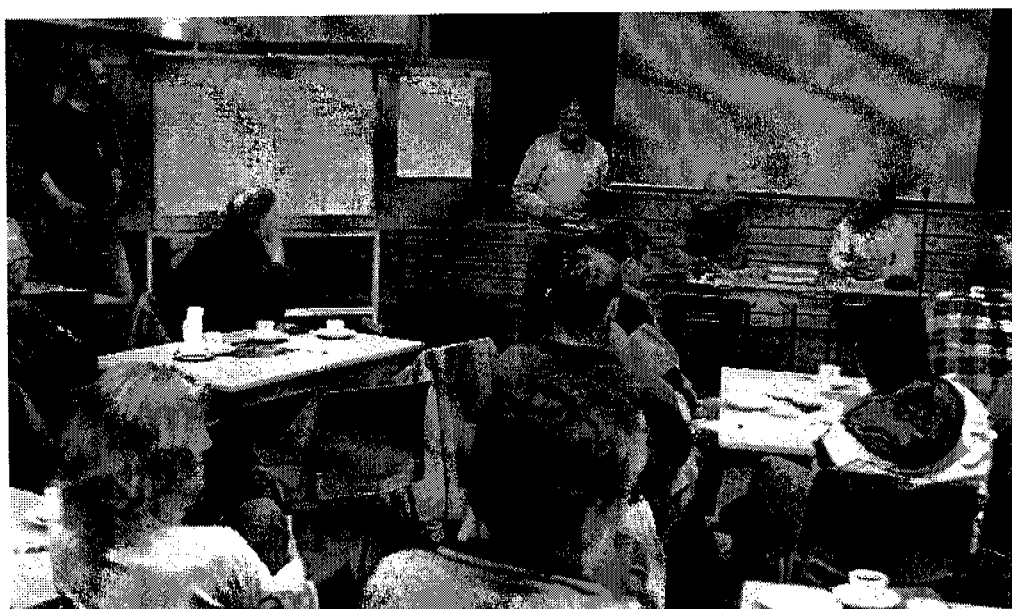
<http://odin.dep.no/krd/norsk/tema/kommune/kommuneokonomi/016051-250087/dok-bn.html>

Tingvoll egen kommune, for all tid?

Tingvoll kommune gjennomførte høsten 2004 et program om demokrati og deltakelse. Programmet ble presentert i en avis sendt alle husstander i kommunen. Innbyggerne og nabokommunene deltok i en debatt om kommunestruktur, lokaldemokrati og regional utvikling. Tre åpne møter ble holdt i oktober og november. Dette notatet oppsummerer disse.

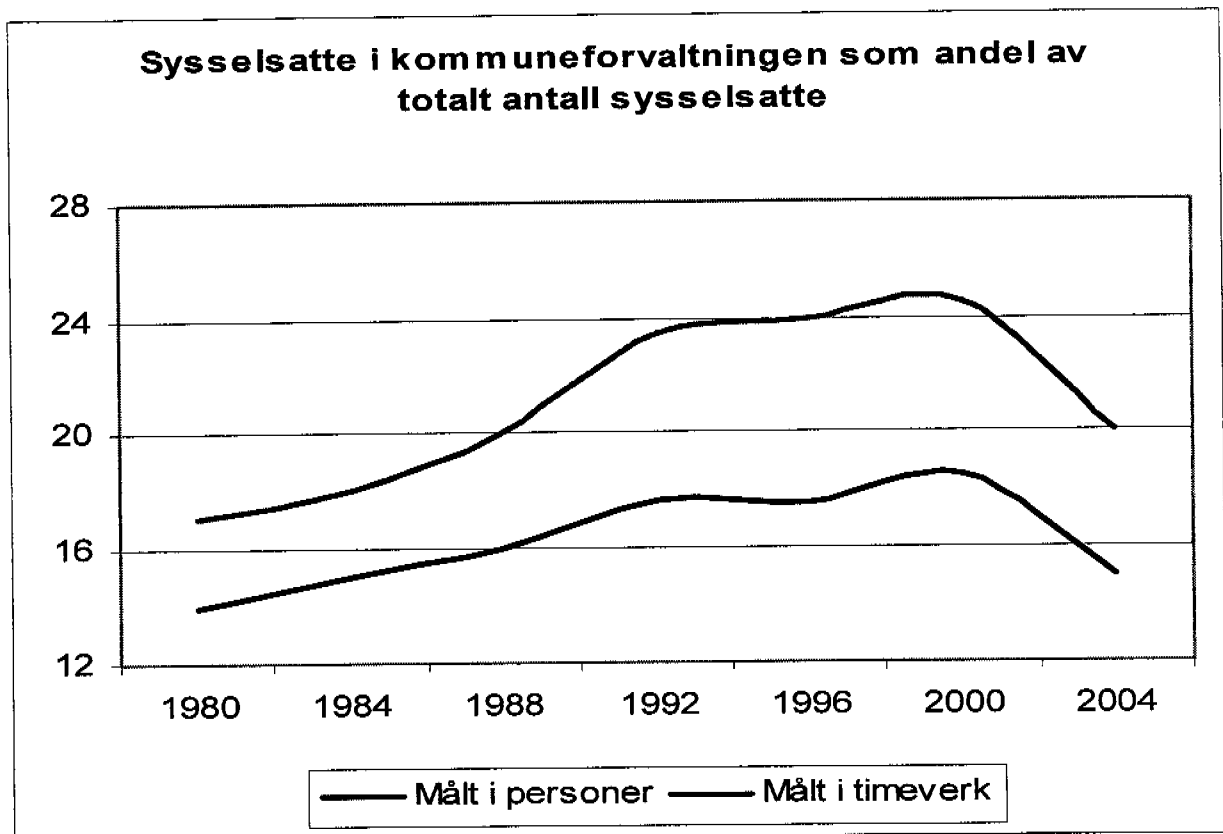
Program 18/11, Sterk stat og store kommuner (2 forvaltningsnivåer)

Det var om lag 40 personer til stede på den første kvelden på Meisingset Grendahus. Fylkesleder i Høyre Knut Starheim argumenterte i sitt friske innlegg for at både kommuner, ansatte og ikke minst næringslivet vil komme bedre ut om vi får store og sterke kommuner. Han har tidligere foreslått at det er nok med 2 kommuner på Nordmøre, og var heller ikke fremmed for Anders Tallerås' forslag om bare én Nordmørskommune.

Fra møtet på Meisingset, Per Kamsvåg i hovedrollen, med innlederne Knut Starheim og Bjarne Jensen bak bordet. (Foto: K. O. Holsbøvåg)

Direktør i Kommunekreditt Bjarne Jensen hadde en helt annen tilnærming til spørsmålet om kommunestruktur. Han tilbakeviste en rekke myter. Blant annet viste han at norske kommuner er av helt gjennomsnittlige størrelse i Europeisk sammenheng, og at det finnes regionale forvaltningsorganer tilsvarende våre fylker i alle land i Europa utenom Island. Han viste også at det offentliges andel av brutto nasjonalprodukt har ligget fast de siste 30 åra, med andre ord, det har ikke vært en enorm vekst som det påstås dersom vi ser offentlig sektor i sammenheng med samfunnsutviklingen ellers.

Etter god og rikelig servering fra Meisingset Grendahus delte forsamlingen seg i 6 grupper. Tre av gruppene fikk i oppgave å diskutere **fordeler og ulemper dersom vi får én storkommune på Nordmøre:**

Fordeler:

- Lettere å selge storkommunen utad
- Sparer administrative kostnader
- Får større gjennomslagskraft
- Gunstige overgangsordninger
- Stryke Erna med håret
- Større forhold, mindre "familiær"
- Disponerer større ressurser
- Kan se ting mer i sammenheng
- Større fagmiljø, mindre sårbar ved sykdom hos saksbehandlere
- Større (økonomiske) ressurser til sentra
- Løser forgubbing i småkommunene på grunn av at ungdommen reiser ut

Bjarne Jensen

Ulemper:

- Kommunale arbeidsplasser vil sentraliseres til nytt sentrum i storkommunen
- Det blir stor avstand fra sentrum til utkantene
- Vanskelig å fremme lokale saker
- Mindre lokalt engasjement
- Mindre penger til bygdene

- Svak økonomi for å løse statspålagte oppgaver blir ikke bedre ved sammenslåing
- Lengre avstand til beslutningstakerne
- Tjenestetilbudet blir mindre tilgjengelig for folk pga. avstand
- Beslutninger blir samla på få personer, heltidspolitikere?
- Befolkningen får mindre innflytelse, interesse og deltakelse i politisk arbeid vil bli ytterligere redusert, hva med valgdeltakelse?
- Byråkratiet vil øke, mer makt til ikke folkevalgte
- Lokalkunnskap, lokalt engasjement og initiativ forsvinner
- Mer kontroll og rapportering
- Utviklingsarbeid er lettere i små kommuner (liten og kjapp)
- Mister nærhet til beslutningstakerne
- Lengre reiseavstand
- Ressurssterke reiser til sentrale strøk, de "svakeste" blir tilbake

To andre grupper fikk i oppgave å diskutere **betydningen av kommunestruktur for å skape en robust kommune:**

- Bedre å være liten og kjapp kommune, enn stor og slapp!
- Kommunen må ha faste rammer og økonomiske ressurser som økes i takt med pålagte oppgaver
- Kommunen må drive utviklingsarbeid, nyskaping og nye arbeidsplasser
- Staten/Stortinget må slutte med detaljstyringa
- Må ha nærhet til kommunehus og politikere, gi større muligheter for påvirkning fra grasrota, større enheter gir mindre lokal påvirkningskraft
- Samarbeid med andre kommuner
- Større kommune gir flere attraktive spesifikke fagmiljø, og redusert administrasjon?
- Storkommune fører til at Tingvoll blir en utkant med befolkningsnedgang
- Storkommune skaper flere utkanter og gir færre politikere til å ivareta innbyggernes interesser
- Sentralisering av institusjoner
- Byene ønsker sammenslåing for å styrke seg sjøl, utkantene taper (kjøttvekta)
- Integrert bo- og arbeidsmarkedsmarked gjør oss mer robust
- Tingvoll er ganske robust!
- Skal en slå sammen må en gå drastisk til verks, skape arbeidsdeling mellom mange lokalsamfunn, farlig med sammenslåing med få kommuner
- Nye samferdselsløsinger viktig for å skape robuste regioner, se Nordmøre og Romsdal i sammenheng
- Politikere former samfunnet i mindre grad, markedet rår

Program 26/10, Generalistkommunen

2. demokratiseminar samlet vel 30 personer på Straumsnes skole. Vi startet alt kl. 17.00 med servering av pizza, saft og kaffe fra elevbedriften ved skolen.

Kokkene fra Skolekantina/catering: Tor Gunnar Kvisvik, Tore Jonny Kristiansen, Atle Grimstad og Kristopher Faksvåg Krogh.

Professor Audun Offerdal tok oss på en reise gjennom en del sentrale verdier knyttet til lokalforvaltning, demokrati og kommuner. Utgangspunktet var at norske kommuner er generalistkommuner som kun er negativt avgrenset. Det vil si at kommunene i prinsippet kan påta seg alle oppgaver de ønsker og makter. Offerdals utgangspunkt er at kommunene er et sted der folk kan lære seg å bli gode borgere og mennesker. "Vi trenger ikke kommunene til å yte tjenester, men overlates tjenesteproduksjonen til profesjonelle fratar vi folk anledningen til å delta i styre og stell som direkte angår dem."

Offerdal viste til at en svært stor andel av innbyggerne i Norge har deltatt i organer og prosesser som påvirker styre og stell i sitt eget lokalsamfunn, og deltakelsen er økende. Dette er viktig for demokratiet, og er helt avhengig av kommunene for å opprettholdes.

Offerdal påstod også at generalistkommunene er effektive. Undersøkelser av kommunenes tjenesteyting er at folk er fornøyde, og de er mer fornøyde i småkommuner enn i større! Hva er da problemet?

Politisk deltakelse er viktig, fordi;

- det har med inntakssida i det politiske system å gjøre, mange "verv" engasjerer og utdanner mange
- det gir folkelig kontroll med de styrende
- det utvikler og vedlikeholder politisk kunnskap og kompetanse, vi får bedre borgere
- vi får bedre politikk

Forskjeller mellom stor og små kommuner.

De store har som fordel:

- større egenfinansieringsevne
- administrative stordriftsfordeler
- bredere kompetanse og kapasitet innen planlegging, geografisk samordning og rettssikkerhet

De små kommunene har som fordeler:

- best på deltakelse
- folk er mest fornøyd
- best tilpasning til lokale behov og utfordringer
- mer fleksible
- mindre sentralisering

Professor Audun Offerdal og stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen.

Etter Offerdal presenterte stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen (A) sitt syn på Tingvoll sett fra Stortinget. Han tok utgangspunkt i at det er det lokale demokratiet som er vegviseren i utviklingen av velferdssamfunnet. Innføringen av styringssystemer og metoder fra det private næringsliv i det offentlige ("New Public Management") fører med seg at politikken "abdiserer" på en del sentrale områder.

Kristoffersen oppfordrer kommunen til å bruke konsultasjonsordningen mellom Kommunenes Sentralforbund og regjeringen bedre. Han mente også at vi måtte bli flinkere til å bruke fylkesmannen til å formidle synspunkter og utfordringer "innover" i systemet.

Etter innledningene fikk vi en meget interessant paneldebatt mellom innleiderne og ordfører Kristin Sørheim, der folk i salen deltok aktivt. Olaug Kadio oppsummerte inntrykkene fra de to første seminarne med at vi kanskje skulle skifte fokus i debatten fra kommunestruktur og over til forholdet mellom stat og kommuner.

Program 08/11, Hvordan skal vi styrke distriktenes rolle ?

Referat fra åpent møte på Tingvoll Brygge mandag 8. november kl. 19.00. I alt 46 entusiastiske deltakere ga og fikk gode innspill til vår egen debatt om kommunestruktur, deltakelse og lokalmakt. Ottar Roaldset ønsket velkommen.

Medlem i Distriktskommisjonen **Liv Signe Navarsete** (bildet) innledet med en gjennomgang av konklusjonene fra kommisjonen. Distriktskommisjonen var sammensatt av representanter for alle politiske partier, samt noen med spesiell personlig kompetanse. Navarsete viste til at kommisjonen i nesten alle sentrale spørsmål var enige om utfordringer og løsninger.

Ordfører **Dagfinn Ripnes** i Kristiansund avsluttet sin innledning med en visjon for storkommunen Nordmøre, framstilt som et avisoppslag i lokalavisa 10 år fram i tid. Her fikk alle innbyggerne gode tilbud i sine lokalsentra, offentlige arbeidsplasser var fordelt rundt om i regionen, og administrasjonssenteret var lagt til Tingvoll! Han argumenterte for at vi må ha store og sterke kommuner for å kunne ta imot flere oppgaver som delegeres fra staten. En slik utvikling kan skje gradvis med utgangspunkt i dagens bo-, arbeids- og serviserregioner. Han står også på høyres program om å nedlegge fylkeskommunen uten å opprette noe annet regionalt politisk nivå. Han omtalte fergene som vår tids flaskehalser, her må det investeres i samferdselstiltak.

Ordfører **Knut Reinset** i Sunndal vinklet sin innledning mot maktspørsmålet: Skal demokratiet være reelt, må folkevalgte organ ha vesentlig innflytelse over sine ansvarsområder. Dersom vi fjerner det regionale nivået, vil ikke Nordmøre storkommune være stor nok til at den kan få delegert vesentlige oppgaver som i dag tilligger fylket. Men Reinset så at kommuner under 1000 – 1500 innbyggere vil få problemer med å levere gode nok tjenester til sine innbyggere.

Etter innledningene delte forsamlingen seg i to grupper. Den ene ledet av **Stig Fjeldset** (Fr.P) drøftet muligheter og trusler dersom Tingvoll blir underlagt Kristiansund, mens den andre gruppa under ledelse av **Aslaug Koksvik** (V) på samme måte tok for seg scenariet å bli underlagt Sunndal kommune.

Kvelden ble avrundet med en paneledebatt under ledelse av ordfører **Kristin Sørheim**. I panelet satt inn lederne og lederne av gruppearbeidene. Salen var ivrig bidragsyter med spørsmål og kommentarer. Noen av synspunktene som kom fram:

- **Dagfinn Ripnes:** Kristiansund satser som bare det på å bli mer attraktiv (badeland, kai, ungdomsskolen, kjøpesenter, tunnel til Averøy..). I en storkommune må det opprettholdes servicekontorer i de gamle sentraene, forutsetter at staten gir forutsigbare rammebetingelser.
- **Stig Fjeldset:** Tror det folkelige engasjement kan bli like stort i en storkommune, heller Kristiansund enn Sunndal
- **Liv Signe Navarsete:** Makta følger kjøttvekta, kor mange representanter får Tingvoll med 5% av innbyggerne i det nye (storkommune)kommunestyret?
- **Aslaug Koksvik:** I vår gruppediskusjon kom det fram bekymring om vi kan opprettholde skolestrukturen i en sammenslått kommune. Barnehagesituasjonen og eldreomsorgen er god i begge kommuner, og blir trolig lite påvirket.
- **Knut Reinset:** Nordmøre kommune blir for stor til å gi innbyggerne nærhet, og for liten til å matche staten og slik ivareta regionale oppgaver.

- Ripnes: Stamveger og sjukehus ivaretas av staten.
- Navarsete: Det viktigste å jobbe for er å få overført oppgaver fra staten til (nye) regioner og kommuner, da kan vi godt svelge noen kameler i form av strukturendringer.

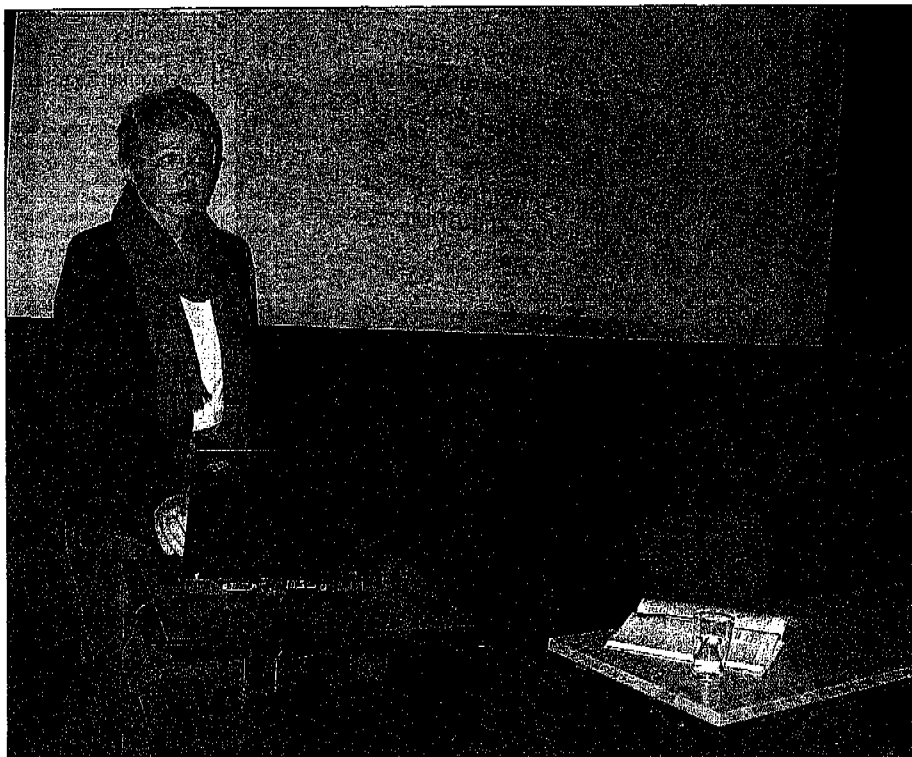
Panelet på Tingvoll Brygge, Kristin Sørheim, Stig Fjeldset, Knut Reinset, Liv Signe Navarsete, Dagfin Ripnes og Aslaug Koksvik

Kristin Sørheim: Avrundingsspørsmål til panelet: Lønner det seg for en liten kommune som Tingvoll å være offensiv i kommunesammenslåingsdiskusjonen og finne venner nå, eller lønner det seg å slåss for å overleve lengst mulig?

- Fjeldset: Staten tvinger oss sammen før eller senere uansett, derfor bør vi spille kortene våre nå. Invester NEAS-midlene i lokale varige verdier, og forhandle om tilskudd til investeringer for eksempel i veger som "gulrot" for å få til sammenslåinger.
- Koksvik: Å være i forkant er alltid lurt. Disse 3 seminarne har gitt nyttige innspill til debatten, og stukket hull på noen myter.
- Reinset: Tingvoll bør ikke grave ned NEAS-penger på trass, men kan de investeres i nyttige tiltak for innbyggerne bør det gjøres.
- Ripnes: Ting tar tid, NEAS-pengene er uansett oppbrukt før det kommer til sammenslåing. Det er lurt å posisjonere seg framfor et framtidig valg, enten det skjer av lyst eller tvang.
- Navarsete: I Valdres sa innbyggerne nei til sammenslåing selv om politikerne sa ja. Jeg tror ikke folk får det bedre med færre større kommuner, og jeg tror ikke de pengene som evt. spares kommer folk i utkantkommuner til gode. "En liten kan gjøre mye mens en stor en snur seg."

Ordfører Kristin Sørheim avrundet ved å sette disse tre seminarne inn i rammen av Politikerskolen i miljøkunnskap, som Tingvoll har kjørt for alle kommunestyrene helt siden 1990. Disse kveldene har gitt et godt grunnlag for debatten i Tingvoll framover, i første omgang til kommunestyrets behandling til våren, og i neste omgang når vi skal posisjonere Tingvoll kommune framover.

Vedlegg: Faksimiler fra avisreferatene

Nestleder Liv Signe Navarsete i Senterpartiet tror Tingvoll blir splittet ved sammenslåing av kommuner.

Frykter lengre vei til tjenester

TINGVOLL: Nestleder Liv Signe Navarsete i Senterpartiet er redd for at andre sentre overtar Tingvolls funksjoner ved en eventuell sammenslåing av kommuner. Hun holdt tirsdag innlegg om Distriktskommisjonens arbeid under et folkemøte på Tingvoll Brygge.

HENRIK ELIASSEN

Navarsete var for første gang i Tingvoll, men hun påpeker at diskusjonen om storkommuner er identisk i alle kommuner. Hun mener det ligger mye god argumentasjon i Distriktskommisjonens arbeid om hvorfor det er viktig å beholde mange distriktskommuner.

– Dette dreier seg om avstand og bosettingsmønster. Noen sentre må beholdes i periferien, sier Navarsete til Aure Avis. Særlig i forhold til transport og forvaltning av areal er det flertall for sammenslåing av kommuner.

– Det er også flertall for spredt

bosetting, og da er det ikke noen vits i å slå sammen kommuner. Hun poengterer at kommuner er viktige arbeidsgivere og kjøpere av tjenester.

Næringsutvikling

Å skape aktivitet og næringsutvikling, er veldig viktig. Kommuner må drive fram næringsutvikling i mindre kommuner, mener Navarsete. Dersom det skal spares penger, tas dette gjerne fra tjenestetilbud.

– Da må institusjoner legges ned, og ei sentralisering til, for å tjene noe penger å snakke om, sier hun. I så fall får innbyggerne

lenger avstand til viktige tjenester.

Dette gir en kostnad i form av reisetid og er hovedårsaken til at mange sier nei til sammenslåing av kommuner. Innbyggerne mister til tjenester og får redusert innflytelse. Navarsete mener at sammenslåinger av kommuner uansett skal være frivillig.

Et sterkt nivå

– Den kanskje største politiske oppgaven i dag er å rette opp kommuneøkonomien. Kommuner må få ansvar for arealforvaltning og næringsutvikling i stedet for fylkeskommunen, og det må

følge med midler.

Hun ønsker et sterkt regionalt nivå mellom kommuner og Statens, som er større enn dagens fylket. Håpet er å få overført langt flere oppgaver enn i dag fra Statens, direktorater og departementer innen blant annet samferdsel, miljø og landbruk.

Navarsete tror Tingvoll står i fare for å bli splittet ved sammenslåing av kommuner og at oppgaver av den grunn legges til nye sentre. I så fall blir det altså lenger vei til tjenester enn i dag.

– Folk ønsker et miljø

Ordfører Knut Reinset (Sp) i Sunndal og Dagfinn Ripnes (H) i Kristiansund holdt innlegg under folkemøtet.

HENRIK ELIASSEN

Ordfører Dagfinn Ripnes (H) i Kristiansund mener folk søker seg til kommuner med arbeidsmiljøer, der det er mulig å dele ansvar og spille på lag.

– Kommuner må ha en viss størrelse for å rekruttere de beste, mener Ripnes. Under mandagens folkenøtte mente han om at Tingvoll har mistet hele 740 innbyggere de seneste ti åra. Særlig personer mellom 20 og 44 år, eller framtidens familier, har flyttet.

– Folk blir nemlig stadig mer kresne i forhold til tjenestetilbud, sa Ripnes, som også understreket at folk daglig krysser kommunegrensene.

Ripnes hadde skrevet en uhyggelig avisartikkel, som moret de framme. «Det går så det susser på Nordmøre» skulle stå på trykk om 15-20 år. Han så her for seg Nordmøre som en kommune. Ordføreren het Kristin Sørheim og administrasjonssjefen var på Tingvoll.

– Kartet kommer i hvert fall til å se annerledes ut da, uttalte han. Ordfører Knut Reinset (Sp) i Sunndal sa at debatten dreier seg om makt, demokrati og folkestyre.

– Norge er et av de mest sentralstyrte land i Europa, uttalte han.

Reinset tror ikke Nordmøre er stort nok til å kunne ta seg av sykehus, regionale stamveier og næringsutvikling.

– Med en region Midt-Norge kan vi derimot få et lokaldemokrati som virkelig fungerer, argumenterte han.

Banken får nytt tak

ANDERS TESSE

TINGVOLL: Det gamle plastbelegget på taket til Tingvoll Sparebank flakket av. Derfor legges det nå nytt tak.

I flere uker har det vært arbeidet med å fornye taket på ban-

ken, som stod ferdig bygd i 1989. Det er ikke snakk om lekkasjer, men etter hvert har vær og vind sørget for at taket ikke lenger er så pent å se på.

– Dette er mest visuelt. Derfor legger vi nå på kobber i stedet, sier banksjef Finn Moe

Stene.

Arbeidet skal være ferdig om noen uker. Til nå har de hatt flott høstvær til å holde på uten snø eller kulde. Først legges det trelast, før kobberet skal på plass. Dermed er det et solid tak som er på plass før nyttår.

Samtidig bygges det ut et lite tak over minibanken for at ikke folk skal bli våte når de henter penger. Dette arbeidet vil bli gjort samtidig med at det jobbes på taket.

- Dyrere å drive store kommuner

Folkemøte nummer to samlet 30 personer

Audun Jon Offerdal innledet møtet med en del synspunkter om kommunestruktur.

STRAUMSNES: De små kommunene har de mest fornøyde innbyggerne, sa professor Audun Jon Offerdal på et folkemøte i Straumnes tirsdag. Vel 30 personer møtte fram.

ANDERS TØSSE

Tingvoll kommune vil engasjere innbyggerne for å ta stilling til hva som skal skje framover med stort press om å slå sammen til større regionkommuner. På de to første møtene har det vært flest kommunestyrepolitikere som har møtt fram, men det var noen flere møtledere fra «folk flest» på Straumnes skole enn under første møte på Meisingset.

- Politikere skal være konfliktløse, og grunnlaget for at det er politikere er at det er konflikter og problemer som skal løses, sa professoren ved Universitetet i Bergen. Han var innhøvet for å komme med synspunkter på kommuner og demokrati.

30 personer møtte opp på folkemøtet i Straumnes. Her ser vi Ivar Bøset (til venstre), Jens Jarl Turøy, Jens Petter Olsen og Asmund Kristoffersen diskutere kommunestruktur.

Offerdal startet med å prøve å få folk til å danne seg et bilde av en tegning. Det fikk forsamlingen til å innse at det er nøyen du oppfatter ting som skaper inntrykk av hva det er. Det folk forbinder med en kommune er ofte det som de kan se tydelig.

Tilfredse innbyggere
- Demokrati er en nyreform for et fellesskap. Folk flest er tilfreds med de tjenestene de får levert av kommunene. Og det er ingen underskøler som viser at

kommunene er lite effektive, sa Offerdal.

Han mente den viktigste forskjellen på en kommune og en bedrift, som kan levere de samme tjenestene, er at folk flest kan engasjere seg og påvirke i en kommune.

- Alle er like kompetente til å være med og bestemme i kommunen, og hvor stor den skal være. Derfor er det snakk om å ha med flest mulige varianter av innbyggere i en kommune som politikere, poengterte professoren.

Han hevdet at små kommuner hadde de mest fornøyde innbyggerne, hadde best vilkår, var mest fleksibel og førte til minst sentralisering. I motsatt retning pekte han på at store kommuner har storstørrelsesfordeler, mer kompetanse og større egenfinansieringsvne.

Sognedistrikt
Offerdal kom med et alternativ til tradisjonell kommunesammenslåing. Det er interkommunalt samarbeid, aksjelselskap eller stiftelser. Men han så også for

seg en mulighet for å gjøre som de gamle sognene.

- En modell med en stor regionkommune, som tar for seg de større geografiske spørsmålene, kan kombineres med mindre sognedistrikter med valgte representanter som tar seg av de litt mindre utfordringer som kommer opp, sa Offerdal.

Møtet startet med pizza laget fra skolens selskapskjøkken, før de frammette fikk en del å tygge på angående debatten om kommunesammenslåing. Asmund Kristoffersen var også invitert til å se dette fra hans synsvinkel på stortinget. Enten ble det tid til debatt for å se hva som bør skje med Tingvoll i årene framover.

Styrker brannvernopplæringen i asylmottak

Natt til mandag begynte det å brenne i et asylmottak i Finnmark. Det var i et lagerrom. Taket var godt isolert, rutiner klarte beboerne selv å slukke brannen uten at noen ble skadet. Norak brannvernforening ønsker å styrke brannvernopplæringen i asylmottakene, og lanserer nå nytt brosjyremateriell på ti ulike minoritetsspråk.

I løpet av de fem siste årene har brannvesenet risset ut til 68 branner i de drygt 130 asylmottakene i Norge.

- Det brenner for ofte i norske asylmottak, og det har både flere drivere og beboere ansvar for å gjøre noe med. Her er det mange mennesker som lever tett på hverandre, og konsekvensene av en storbrann vil kunne være store, sier administrerende direktør Dagfinn Kalheim i Norak brannvernforening.

Kalheim er glad for at Utlendingsdirektoratet i løpet av de siste årene har satt fokus på brannvernarbeidet i asylmottakene gjennom strengere krav til

brannsikring og brannberedskap.

Den nye brosjyren skal være et hjelpemiddel for å lære og drive av asylmottak, som er pålagt å gi beboerne grunnleggende brannvernopplæring og avholde jevnlig brannøvelser. Brosjyren beskriver hvilke krav som stilles til brannsikring i boliger og gir råd om hvordan man kan forebygge de vanligste brannrisikoen. Brosjyren inneholder dessuten en sjekkliste som beboere i asylmottak kan bruke til å vurdere brannsikring

heten i sine egne boenhet. Alle norske asylmottak får i disse dager tilbud om å bestille brosjyremateriell gratis.

Brosjyren er også egnet for brannvesen og innvandringsorganisasjoner som vil dele ut informasjonsmateriell til den øvrige minoritetspråklig befolkningen i Norge. Materiell er utviklet med støtte fra Utlendingsdirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Statsråd kommer

TINGVOLL: Barne- og familieminister Laila Dåvøy kommer til Tingvoll 30. november. Hun er først og fremst invitert av det lokale KrF-laget som holder medlemsmøte. Men samtidig skal hun ha en runde med besøk på barnehagen, asylmottaket og sosialkontoret i kommunen.

Onsdag 20. oktober 2004

Bjarne Jensen holdt sitt publikum i ånde i en drøy halvtime, med friske betraktninger om kommunestruktur

Politisk preget folkemøte

MEISINGSET: – Det var ikke staten, men kommunene, som bygget velferdsstaten, hevdet direktør i Kommunekreditt og tidligere rådmann Bjarne Jensen. Mandag møtte han politikere og byråkrater, men sørgelig få andre, under folkemøtet på Meisingset.

KJELL OVE HOLSBØVAG

Folkemøtet var det første av tre som skal avholdes med tanke på å dra i gang en debatt om framtidig kommune- og regionstruk-

tur. Tingvoll kommune har satset hardt på å få innbyggerne til å gi innspill før kommunestyret gir sine uttalelser.

Dessverre syntes det bare å være kommunestyret med møteplikt, noen byråkrater og noen politiske veteraner som hadde funnet veien til grendehuset. Synd for innleiderne Knut Starheim og nevnte Jensen.

De to hadde for øving vidt forskjellige utgangspunkt for sine innledningsforedrag. Starheim ønsket seg større kommuner, mens Jensen synes smått er godt. Sistnevnte viste også til at man på område etter område kunne peke på at drivkraften var

ute blant folket, ikke hos staten. – Vi hadde knapt hatt sykehus her i landet om Staten fikk bestemme, mente Jensen, som satt sitt innlegg på spissen etter alle kunstler.

Et utsagn var imidlertid klart fra hans side: – Dersom man ser kommunen som kun et redskap for staten, da er man på ville veier.

Han avlivet også mytene om at stadig mer makt blir overført til kommunene, og viste til lista over ansvarsområder som har gått den andre veien.

De frammøtte fikk også sine utfordringer denne kvelden. To spørsmål ble det bedt om å

svare på. Hva er fordelene og ulempene ved en storkommune på Nordmøre og hvilken betydning har kommunestrukturen for å skape robuste lokalsamfunn?

Svarene var mange og differensierte og blir brakt videre til den politiske behandlingen som følger etter at møteserien er over og mange flere svar forhåpentligvis ligger på bordet. Fortrinnsvis med innspill fra den jevne mann og kvinnen i kommunen.

Ante Avis

Bjarne Jensen fra Kommunekreditt og Høyres Kurt Starheim (nærmest) var innledere om kommunestruktur i Tingvoll.

Møtte motbør i Tingvoll

TINGVOLL: Høyres fylkesleder Kurt Starheim, argumenterte for kommunesammenslåinger, men klarte ikke å overbevise brorparten av de fremmøtte på Tingvolls første av tre debattmøter om kommunestruktur.

© ERIC B. UTHEIM

Kanskje ikke så overraskende. Å reise rundt i små kommuner for å fortelle dem at de bør slå seg sammen med en eller annen «storebror» er ingen taknemlig oppgave. De mange lokalpolitikere i salen syntes å gi uttrykk for at Tingvoll hadde lite å tjene på å slå seg sammen med noen andre.

Den andre debattanten, administrerende direktør i Kommunekreditt og tidligere rådmann i Kristiansand, Bjarne Jensen, høstet større og flere lovord.

– Han underbygger argumentene sine med fakta. Og i et så stort og viktig spørsmål må vi huske å la fakta veie tyngre enn politisk retorikk, uttalte en av de lokale politikere, Dag E. Elgsaas (SV).

Myter

Jensen konsentrerte seg om å avkrefte det han kalte for myter, nemlig at Norge har så mange små kommuner og at vi har et bakstreversk pengesluk av en kommunesektor.

Den utflytta kristiansunderen la frem plansjer og fakta som bekreftet at Norge slettes ikke var en versting, men midt på treet i Europa når det gjaldt både kommunale utgifter og kommunestørrelser.

– Den økonomiske gevinsten ved sammenslåing er meget overvurdert, uttalte han.

Jensen forsvarte også fylkeskommunen ved å slå fast at det eneste sammenlignbare landet som ikke har tre forvaltningsnivåer er lille Island.

Starheim – med partifelle Anders Tallerås' friske uttalelse om én storkommune på Nordmøre i minne – fortalte at han allerede for to år siden gikk ut og foreslo at to kommuner var nok på Nordmøre.

– Trekker vi en avlang sirkel fra Frei til Molde og tilbake igjen har vi et område på 60.000 innbyggere og sju rådhus. I Tromsø bor det også 60.000 innbyggere, men der er det bare ett rådhus. Og jeg har ikke hørt noen snakke om et svakt demokrati i Tromsø.

To nye møter

– Når det gjelder fylkeskommunen bør vi fjerne den. Vi trenger bare to nivåer, men dessverre er fylkespolitikere selv den største bremsen. For mange er for opptatte av å passe på sine egne ben, sa Starheim.

Debattemøtet var det første av tre folkemøter om temaet i Tingvoll. Straumsnes og Tingvollvågen står for tur. Etter debatten var det gruppearbeid hvor de oppmøtte diskuterte fordeler og bakdelene ved en storkommune, og definerte hva som måtte til for å skape en «robust kommune».

Storparten av de 35-40 oppmøtte var kommunestyrerepresentanter og kommunalt ansatte. Det spørs om kommunestrukturdebatten har spredd seg helt til grasrota ennå.

– Jeg takker de som kom, og syns synd på alle som ikke møtte opp for dette var en skikkelig interessant diskusjon, avsluttet varaordfører Ole Morten Sørvik (H). Invitasjonen til de to neste møtene kam vel ikke bli klarere.

Melding om vedtak til:

KS Møre og Romsdal

ORKidé

Nabokommunene

M&R fylke

Kommunal- og regionaldepartementet

Saksprotokoll

Utvalg: Tingvoll kommunestyre
Møtedato: 03.02.2005
Sak: PS 0001/05
Resultat: Annet forslag vedtatt
Arkivsak: 05/00395
Tittel: **SAKS PROTOKOLL: FRAMTIDENS KOMMUNESTRUKTUR REF.
SAK 04/00256**

Behandling:

22 representanter deltok i behandlingen av denne saken.

Representanten Bølset fremmet følgende forslag til endret innstilling:

Stryk 2. setning i 4. avsnitt og stryk siste setning i 5. avsnitt.

Representanten Einar Gjøl fremmet på vegne av SP følgende forslag til tillegg til innstillingen:

Oppgavefordeling

Det er viktig å avklare fordeling av oppgaver, makt og myndighet mellom de ulike forvaltningsnivåa – kommunenes handlingsrom - før en begynner å diskutere struktur .

Det foregår en tilsvarende diskusjon i andre nordiske land og i Europa for øvrig, og hvilkemodeller som velges er ikke gitt. Det er minst like sannsynlig at andre land også velger en småmasket kommunestruktur og tre forvaltningsnivåer, som at de velger store kommuner og to-nivå-modellen.

Når det gjelder velferdsoppgaver der både stat og kommune har sterke interesser må det avklares nærmere hva som er kommunenes oppgaver og ansvar og hvilket ansvar som tilligger staten. Utgangspunktet for en slik vurdering må være at velgerne skal kunne se hvilke nivå som er ansvarlig for hva og at oppgavene løses på lavest mulig effektive ivå (nærhetsprinsippet).

Enkelte sterkt regelstyrte oppgaver der en ser administrative problemer, for eksempel barnevern, bør finne sin spesielle løsning og kan eventuelt overføres til staten.

Styring

I tillegg er det helt nødvendig å avklare hvordan styringen skal skje mellom stat og kommune. Det er behov for en mye sterkere samordning og forenkling av statens styring overfor kommunene både sentralt og regionalt. Den fragmenterte styringa, et stadig mer komplisert regelverk og et økende byråkrati er et hinder for effektiv utnyttelse av ressursene og er ødeleggende for lokaldemokratiet. Det er også behov for en større grad av læring mellom forvaltningsnivåa, slik at tilliten mellom det sentrale og lokale folkestyret kan gjenopprettes. Dette kan for eksempel skje gjennom dialog, møter og hospitering.

Myndighet

Kommunenes ansvar som samfunnsutvikler gjennom areal- og ressursforvaltning og næringsutvikling bør styrkes.

Kommunene bør få større innflytelse over egne inntekter, bl.a. fri beskatningsrett.

Det lokale sjølstyret bør grunnlovsfestes.

Distrikts- og regionalpolitikk

Vi støtter Distriktskommisjonens mål og strategier for en mer offensiv distrikts- og regionalpolitikk. Vi ønsker en forvaltningsreform med større makt til regionalt og lokalt folkestyrt nivå. Dersom Møre og Romsdal fylke viser seg å bli for lite i en slik reform, ønsker Tingvoll kommunestyre å signalisere at vi vil tilhøre en region Midt-Norge (Trøndelag og hele eller deler av Møre og Romsdal)

Representanten Waagen fremmet følgende endringsforslag:

Ta ut 5. avsnitt i innstillingen og ta ut "bl.a. fri beskatningsrett" i tilleggsforslaget fra SP v/ Gjul.

Representanten Elgsaas fremmet følgende endringsforslag:

Stryk 4. avsnitt i tilleggsforslaget fra SP v/ Gjul.

Representanten Bølset trakk sitt forslag om å stryke siste setning i 5. avsnitt.

Avstemning:

Det ble stemt alternativt over innstillingen og forslaget fra representanten Bølset der innstillingen fikk 18 stemmer, forslaget fikk 4 stemmer.

Det ble stemt alternativt over innstillingen og forslaget fra representanten Waagen om å stryke 5. avsnitt i innstillingen der forslaget fra Waagen ble enstemmig vedtatt.

Det ble stemt alternativt over forslaget fra representanten Waagen om å stryke "bl.a. fri beskatningsrett" i tilleggsforslaget til innstillingen fra SP og denne setningen i tilleggsforslaget fra SP. Tilleggsinnstillingen fra SP fikk 13 stemmer, forslaget fra Waagen fikk 9 stemmer.

Det ble stemt alternativt over forslaget fra representanten Elgsaas om å stryke avsnitt 4 i tilleggsforslaget fra SP og dette avsnittet i SP forslaget. Tilleggfsforslaget fikk 11 stemmer,

forslaget fra Waagen fikk 11 stemmer. Ordførerens dobbeltstemme avgjorde avstemningen til fordel for Sp's forslag.

Det ble til slutt stemt samlet over innstillingen og tilleggforslaget fra SP som ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Tingvoll kommune ser små fordeler med en endring av kommunestrukturen i dag. Så lenge vi beholder Møre og Romsdal som eget fylke, og kommunene fortsatt får være fullverdige generalistkommuner, er dagens kommunestruktur rimelig effektiv og velegnet.

Basisproduksjonen av tjenester for oppvekst og omsorg vil ikke løses bedre ved strukturendringer, dersom vi ikke forutsetter radikale endringer i bosettingsmønsteret. Heller ikke *lokalt* utviklingsarbeid innen næringsutvikling, service, bosetting og kulturliv vil bli styrket av en strukturendring. Det er ikke vist at sammenslåinger vil utløse særlige samfunnsøkonomiske gevinster.

Så lenge vi har et fungerende forvaltningsnivå mellom staten og kommunene, vil samarbeid kommuner i mellom, og mellom kommuner og fylket/regionen, kunne løse de regionale utfordringene vi har knyttet til dagens kommunestruktur. Konkret kan dette skje gjennom et forsterket samarbeid innen regionrådene og med nabokommuner der både forvaltningsoppgaver og mer spesialisert tjenesteproduksjon kan inngå. Vi ønsker ikke en (konsern)modell av A- og B-kommuner, der makt og styring flyttes inn til nye regionsentra, mens småkommunene sitter igjen med basisproduksjonen.

En positiv utvikling innen folketall og næringsliv i regionen forutsetter at regionsentrene styrkes. Dette vil lettest skje gjennom samarbeid og tillit, ikke konkurranse og splid. Her er det viktig at også omlandskommunenes ressurser og muligheter trekkes inn i det gjensidige arbeidet med å styrke den regionale utviklingen.

En styrking av regionrådenes posisjon, og et tettere samarbeid mellom regionrådene og fylket, er vegen å gå. Det betyr også at vi ønsker å opprettholde Møre og Romsdal som eget fylke, og at fylkets rolle som regional utviklingsaktør bør styrkes.

Tingvoll kommune er identitetsmessig (målt ut fra avislesing, arbeidspendling, valg av videregående skole og interkommunalt samarbeid) delt mellom Kristiansund/Ytre og Sunndal/Indre. Dersom Tingvoll skal signalisere ønsket utviklingsretning dersom regionnivået svekkes og strukturendringer blir nødvendige, vil vi knyttes sterkere til aksene Molde – Kristiansund. Samtidig har indre deler av kommunen sterke funksjonelle og identitetsmessige bånd til Sunndalsregionen som må ivaretas.

Oppgavefordeling

Det er viktig å avklare fordeling av oppgaver, makt og myndighet mellom de ulike forvaltningsnivåa – kommunenes handlingsrom - før en begynner å diskutere struktur .

Det foregår en tilsvarende diskusjon i andre nordiske land og i Europa for øvrig, og hvilke modeller som velges er ikke gitt. Det er minst like sannsynlig at andre land også velger en småmasket kommunestruktur og tre forvaltningsnivåer, som at de velger store kommuner og to-nivå-modellen.

Når det gjelder velferdsoppgaver der både stat og kommune har sterke interesser må det avklares nærmere hva som er kommunenes oppgaver og ansvar og hvilket ansvar som tilligger staten. Utgangspunktet for en slik vurdering må være at velgerne skal kunne se hvilke nivå som er ansvarlig for hva og at oppgavene løses på lavest mulig effektive nivå (nærhetsprinsippet).

Enkelte sterkt regelstyrte oppgaver der en ser administrative problemer, for eksempel barnevern, bør finne sin spesielle løsning og kan eventuelt overføres til staten.

Styring

I tillegg er det helt nødvendig å avklare hvordan styringen skal skje mellom stat og kommune. Det er behov for en mye sterkere samordning og forenkling av statens styring overfor kommunene både sentralt og regionalt. Den fragmenterte styringa, et stadig mer komplisert regelverk og et økende byråkrati er et hinder for effektiv utnyttelse av ressursene og er ødeleggende for lokaldemokratiet. Det er også behov for en større grad av læring mellom forvaltningsnivåa, slik at tilliten mellom det sentrale og lokale folkestyret kan gjenopprettes. Dette kan for eksempel skje gjennom dialog, møter og hospitering.

Myndighet

Kommunenes ansvar som samfunnsutvikler gjennom areal- og ressursforvaltning og næringsutvikling bør styrkes.

Kommunene bør få større innflytelse over egne inntekter, bl.a. fri beskatningsrett.

Det lokale sjølstyret bør grunnlovsfestes.

Distrikts- og regionalpolitikk

Vi støtter Distriktskommisjonens mål og strategier for en mer offensiv distrikts- og regionalpolitikk. Vi ønsker en forvaltningsreform med større makt til regionalt og lokalt folkestyrt nivå. Dersom Møre og Romsdal fylke viser seg å bli for lite i en slik reform, ønsker Tingvoll kommunestyre å signalisere at vi vil tilhøre en region Midt-Norge (Trøndelag og hele eller deler av Møre og Romsdal)